

خاطرات داروخانه

و سنگینی در منطقه اپی گاستر (حدود ۴۵ تا ۶۰ دقیقه بعد از صرف غذا و همچنین با درد شبانه که با خوردن غذا، مواد ضد اسید و یا استفراغ تسکین پیدا میکند شناخته میشود. مرد ۳۵ ساله‌ای با عوارض فوق به پزشک متخصص گوارش مراجعه و بعد از معاینات کامل و قطعی شدن زخم اثنی عشر، با نسخه‌ای شامل سوسپانسیون آلومینیوم ام جی اس با دوز ۱۰ تا ۲۵ میلی لیتر نیم تا یک ساعت بعد از هر وعده غذا، کلیدینوم سی با دوز هر وعده یک قرص پیش از غذا و در نهایت قرص سایمتیدین با دوز یک قرص قبل از هر وعده غذا و دو قرص قبل از خواب به داروخانه مراجعه میکند. بدلیل شلوغی داروخانه، بدخطی پزشک معالج و نزدیکی قرص سایمتیکون به قرص سایمتیدین در قفسه داروهای گوارشی، اشتباهاً " بجای سایمتیدین، سایمتیکون به بیمار داده میشود و با خطی بسیار ناخوانا، علامت روزی سه قرص روی بسته دارو نوشته میشود. بیمار داروها را دریافت و به مدت بیست روز بجای سایمتیدین سایمتیکون مصرف میکند. در مراجعت بعدی به پزشک

آیا فکر کرده‌اید که یک اشتباه کوچک در داروخانه ممکن است جان بیماری را به خطر اندازد، و یا برآستی در ماه چند بار خطر میکنید. برای پاسخگویی به بیمار آسیب دیده و یا هراسان از اشتباه شما، توضیح توأم با شرمندگی را کافی میدانید و بعد از کسب رضایت از بیمار حقیقتاً " احساس آرامش می‌کنید، و یا اینکه خاطره تلخ حادث شده را برای همیشه نصب العین داشته و از هر نظر زمینه را برای جلوگیری از تکرار اشتباه آماده میسازید. اگر واقعاً " دل شما از حوادث و خطرات ایجاد شده توسط خود و دوستانتان بدرد آمده، خاطرات خود را بطور خلاصه مرقوم فرمائید تا با درج آن در این صفحه از تکرارش در جای دیگر جلوگیری گردد.

سایمتیدین - سایمتیکون

زخم اثنی عشر علیرغم کاهش همه ساله به نسبت ۸٪، باز هم یکی از ابتلاهای بزرگ است و سن متوسط بروز آن بین ۳۵ - ۳۰ سالگی است. این بیماری در موارد علائم کلاسیک، با نشانه پیدایش درد یا ناراحتی

معالجه دوباره داروها تکرار میگردد و بیمار بار دوم با ملاحظه جعبه سایمتیدین نسبت به داروی دریافتی اعتراض میکند. مسئول داروخانه با دقت نسخه را مجدداً بررسی

• سایمتیکون که همان دیمتیکون فعال شده است بعنوان ضد نفخ برای تسکین ناراحتیهای حاصل از تجمع گاز در مجاری گوارشی به تنهایی یا به همراه آنتی اسیدها داده می شود .

و پاسخ میدهد که علتی برای اشتباه نمی بیند . بهر حال بیمار متوجه میگردد که در مرحله اول دارو اشتباه داده شده و لذا با حالت اضطراب شدید، که خود باعث تشدید بیماری است به داروخانه اول مراجعه و بشدت معترض تحویل داروی اشتباه میگردد، غافل از اینکه درمان بنوبه خود عقب افتاده و عصبانیت و دلهره بیشتر چاره ساز نیست .

بحث و نتیجه

سایمتیدین یک آنتا گونیست گیرنده های H_2 هیستامین است. این دارو عمل هیستامین را بر روی گیرنده های H_2 سلولی متوقف کرده و مانع از تحریک ترشح اسید بوسیله غذا، گاسترین، هیستامین یا کافئین میشود . عوارض جانبی آن بصورت ناتوانی جنسی، بزرگ شدن پستانها و ترشح شیر، افزایش کراتینین سرم، کاهش مقدار IgG و IgM، بثورات جلدی، خونریزی گوارشی و لکوپنی ظاهر میگردد. علاوه بر زخم اثنی عشر، در

زخم معده، ازوفاژیت پپتیک، سندرم زولینگر-الیسون و زخم های ناشی از استرس، داروی موثری است. در سندرم زولینگر-الیسون که نشانه های آن عبارت از:

۱- وجود بیماری شدید زخم پپتیک

۲- افزایش شدید ترشحات معده

۳- افزایش میزان گاسترین سرم

است و با وجود گاسترینوم در لوزالمعده و اثنی عشر شناسائی میشود داروی انتخابی است، بطوریکه با پیدایش سایمتیدین بسیاری از بیماران بهبود یافته اند.

سایمتیکون که همان دیمتیکون فعال شده است بعنوان ضد نفخ برای تسکین ناراحتیهای حاصل از تجمع گاز در مجاری گوارشی به تنهایی یا به همراه آنتی اسیدها داده میشود. با کمی دقت در داروخانه میبایست این مطلب مشخص میشد که وقتی پزشک معالج آلومینیوم ام جی اس تجویز میکند که در ترکیب آن سایمتیکون وجود دارد دیگر ضرورتی برای تکرار سایمتیکون نیست. ثانیاً "دوز دارو کاملاً" مشخص میکند که سایمتیدین داروی نسخه است. در ضمن اگر دادن اطلاعات

دارویی در موقع نسخه پیچی یک وظیفه باشد که هست و اصولاً مسئولیت داروساز رساندن دستورات و اطلاعات دارویی است، در چنین مواقعی حتماً "می بایستی سئوالاتی در مورد سن، جنس، نوع بیماری بعمل آید

و دانستن زخم اثنی عشر کافیت که ما را برای تحویل داروئی صحیح و دستورات درست داروئی راهنمایی کند .

ه برچسب‌های هم‌رنگ گاهی باعث اشتباه در داروخانه می‌گردد ، خصوصا " اگر برچسب هم‌رنگ یک داروی خوراکی در داروی استعمال خارجی بکاررفته باشد .

اکالیپتوس اینهالر- شربت سرفه کودکان
بر چسب‌های هم‌رنگ گاهی باعث اشتباه در داروخانه می‌گردد ، خصوصا " اگر برچسب هم‌رنگ یک داروی خوراکی در داروی استعمال خارجی بکار رفته باشد . از جمله چنین داروهائی بر چسب اکالیپتوس ساخت شرکت پاک دارو با شربت سرفه و سرماخوردگی کودکان همین کارخانه است که در داروخانه باعث اشتباه می‌گردد . البته ناگفته نماند که این مسأله در مواقعی است که عدم دقت وجود دارد و شلوغی داروخانه نیز مزید علت میشود .

پدری برای دریافت داروهای فرزند دو ساله خود که بشدت سرما خورده و سرفه میکند به داروخانه مراجعه و در داروخانه اشتباهها " بجای شربت سرفه کودکان بخور اکالیپتوس شرکت پاک دارو تحویل و دستور داروئی روزی سه فاشق مریاخوری میل شود روی شیشه دارو درج میشود . بدلیل سرفه شدید و پی در پی بچه ، مادر بیمار در نوبت اول بجای یک فاشق مریاخوری شربت سرفه کودکان ،

متاسفانه دو فاشق بخور اکالیپتوس به طفل بیمار میخوراند . بعد از مدتی بیمار دچار دل درد شدید ، تهوع و استفراغ شده و با حالت رنگ پریده به کلینیک رسانده میشود . اول پزشک معالج تصور میکند که بعلت دوز بالای شربت سرفه بیمار مبتلا به دل درد و تهوع شده و حالت خواب آلودگی و ضعف عضلات و رنگ پریدگی بدلیل ترکیبات انتی‌هیستامین و الکل اتیلیک موجود در شربت سینه است ، لذا با درمان علامتی بهبودی نسبی حاصل میگردد و بیمار به منزل مراجعت داده شده و پزشک معالج بجای شربت سرفه کودکان قطره کلوبوتینول تجویز میکند . در منزل همسایه‌ها از موضوع باخبر شده و جهت پرسش حال مریض مراجعه و دختر خانم همسایه با ملاحظه بر چسب بخور و اینکه بجای شربت سرفه کودکان بخور اکالیپتوس به بیمار داده شده مراتب را با اطلاع پدر و مادر کم سواد بیمار میرساند . موضوع به داروخانه کشیده شده و پدر عصبانی بدلیل درد و رنج فرزند خود ، با تحدید اینکه فرزندم فوت کرده در داروخانه جنجالی‌ها میکند و بالاخره با پا درمیانی پزشک معالج به طرفداری از داروخانه که حالا موضوع را فهمیده ، مشکل در شرایطی خاتمه پیدا میکند که خانواده بیمار هرگز این خاطره تلخ را فراموش نخواهند کرد .

بحث و نتیجه

بخور اکالیپتوس ترکیبی است از :
تنطور اکالیپتوس یک گرم در ۵ میلی لیتر ،
تنطور بنژوان یک گرم در ۵ میلی لیتر ، منتول
۵۰ میلی گرم در ۵ میلی لیتر و الکل ۳ گرم
در ۵ میلی لیتر . این ترکیب بصورت بخور

این دارو با دوز نصف قاشق مرباخوری ۳ تا چهار بار در روز برای تسکین موقتی سرفه ناشی از سرماخوردگی و تسکین احتقان بینی و یا تظاهرات آلرژیکی قسمت فوقانی دستگاه

تنفس در کودکان داده میشود، و عوارض جانبی این دارو عبارت از: اضطراب، بیقراری، تعریق، بیخوابی، لرزش، ضعف، سردرد، سرگیجه، تهوع و استفراغ است. برای پرهیز از چنین مشکلاتی بایستی بر چسب داروهای خوراکی مشخص و محل چیدن آنها در داروخانه کاملاً از داروهای خوراکی مجزا باشد.

گلوکانتیم - گلوکونات کلسیم

گلوکانتیم نام تجاری مگلو مین آنتی مونیت است که بعنوان داروی انتخابی برای درمان لیشمانیوز جلدی (سالم) و لیشمانیوز احشائی (کالا آزار) مورد مصرف دارد. لیشمانیوز اصطلاحاً نام کلی گروهی از بیماریهای است که توسط انگل تک یاخته ای نسجی و خونی پروتوزوئر بنام کلی لیشمانیا بوجود می آید. این پروتوزوئر ها در سلولهای ماکروفاژ در سلولهای ماکروفاژ انسانی و جانوران خونگرم زندگی کرده و تکثیر پیدا میکند. برای انتقال آنها عموماً لازم است ناقلی بنام پشه خاکی وجود داشته باشد.

چند بار در روز جهت تسکین علائم سرماخوردگی بکار میرود. معمولاً هر بار ۵ میلی لیتر از محلول را در یک ظرف آب در حال جوش ریخته و چند دقیقه بخور میدهند. ترکیبات داروی فوق الذکر اگر بصورت خوراکی داده شود باعث مسمومیت میگردد. مرگهائی با ۳/۵ میلی لیتر اکالیپتوس دیده شده است. علامت مسمومیت عبارت است از سوزش اپی گاستر به همراه تهوع و معمولاً استفراغ، سرگیجه، آتاکسی، ضعف عضلات، بهت، رنگ پریدگی و گاهی سیانوز، تنفس صدادار (صدای خرخرعلت ادم)، میوزیس، هذیان و گاهی تشنج نیز اتفاق می افتد. برای درمان مسمومیت معمولاً از شستشوی معده با آب یا محلول بیکربنات سدیم استفاده میکنند. از مسهل نمکی، سفیده تخم مرغ، مایعات زیاد، تجویز محرکها و درمان با اکسیژن بر حسب ضرورت کمک گرفته میشود. انشاءالله با دقت و حساسیت به انجام مسئولیت در داروخانه چنین اشتباهی پیش نیاید، و توصیه میگردد در صورت بروز مشکل حتماً برای

• برای درمان مسمومیت ناشی از خوردن اکالیپتوس اینها را معمولاً از شستشوی معده با آب یا محلول بیکربنات سدیم استفاده می کنند.

• درمان از متخصص امر کمک گرفته شود. شربت سرفه کودکان ترکیبی است از دکسترومتورفان، کلرفنیرامین مالئات، فنیل پروپانولامین، فنیل افرین و گایافنزین.

بیمار ۲۵ ساله‌ای برای درمان چند زخم ناشی از گزش حشره که زخمها کاملاً " نکروزه و با در هم شکستن اپی‌تلیوم بصورت یک برآمدگی که وسط آن فرو رفته و شبیه دهانه آتشفشان شده است به پزشک متخصص پوست مراجعه میکند. تشخیص سالک با آزمایش قطعی میگردد، لذا برای درمان طبق دستور پزشک، بیمار آنتی‌موان پنج ظرفیتی بصورت تزریق عضلانی با دوز یک سانتی مترمکعب بازاء هر ۳ کیلوگرم وزن بدن در ۲۴ ساعت بمدت چهار روز دریافت میکند. فاصله دو دوره درمان چهار هفته است و وقتی بعد از چهار هفته بیمار به پزشک معالج مراجعه میکند متوجه میگردد که نسخه پیچ داروخانه بجای آمپول گلوکانتیم (مگلو مین آنتی مونیت) آمپول گلوکونات کلسیم تحویل داده و بیمار طی چهار روز تعداد چهار عدد آمپول کلسیم از راه ورید دریافت کرده است. بیمار متذکر میگردد که در روزهای تزریق کلسیم دچار ضعف عضلانی و عطش شدید شده و ناچاراً مرتب مایعات زیاد می‌نوشیده است.

در هر حال بیمار از درمانش باز می‌ماند و ضمن پرداخت هزینه زیاد، سلامتش بخطر می‌افتد و اعتراض شدید به مسئول داروخانه و طرح شکایت هم مشکلی را حل نمی‌نماید.

نتیجه و بحث

مگلو مین آنتی مونیت یک داروی آنتی لیشمانیوز است که بصورت آمپول ۱/۵ گرم در ۵ میلی‌لیتر در لیست داروئی ایران آمده است. این دارو روزانه ۱۰۰-۶۰۰ Mg/kg از راه عضلانی با دوره درمان ۱۰ تا ۱۲ تزریق مورد مصرف قرار میگیرد. بعد از ۴ تا ۶ هفته استراحت میتوان دوره درمان را تکرار کرد.

اشتباه کلسیم با مگلو مین آنتی مونیت به ندرت ممکن است اتفاق بیفتد و توقع این بود که حداقل بخش تزریقات متوجه اشتباه داروخانه میشد، ولی گویا در دسترس نبودن نسخه و درخواست بیمار باعث گردیده که کنترل مرحله تزریقات نیز عملی نگردد.

آمپول کلسیم از جمله داروهائی است که در هیپوکلسمی بصورت وریدی تجویز میگردد، البته در صورت امکان استفاده از راه خوراکی، تزریق آن ضرورتی پیدانمی‌کند. هیپوکلسمی در موارد زیر دیده میشود:

کمی واردات یا جذب: سندرم بدی جذب، کوتاه کردن روده کوچک، کمبود ویتامین D (راشی تیسیم، استئومالاسی)

افزایش صادرات: نارسائی مزمن کلیه، تجویز دیورتیکها

اختلالات هورمونی: کم کاری پاراتیروئید بصورت اصلی و کاذب، ترشح کلسی تونین همراه با کارسینوم تیروئید.

علائم هیپوکلسمی بصورت چنگ شدن عضلات، تتانی، تشنج، خروسک و تنگی نفس، پیچش‌های شکمی و تکرار ادرار ظاهر میشود. خود درمانی با این دارو به هیچوجه توصیه نمیگردد و تزریق کلسیم بعنوان آمپول گرم کننده متاسفانه یک عوام فریبی شایع است که غیر از صرف هزینه و عوارض جانبی ناشی از خطرات تزریق، کمکی به بیمار نمی‌کند. باید اذعان کرد که با توجه به اندیکاسیون محدود کلسیم تزریقی، مصرف سالی پنج میلیون آمپول کلسیم گلوکونات به مفهوم واقعی، مصرف بی‌رویه چنین داروئی را نشان میدهد.